

РЕШЕНИЕ
№ 224
гр. София, 15 януари 2020 г

Върховният касационен съд на Република България, I НО, в публично заседание на двадесети ноември през две хиляди и деветнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЕН ПЕТРОВ
ЧЛЕНОВЕ: СПАС ИВАНЧЕВ
НЕВЕНА ГРОЗЕВА

при секретар Марияна Петрова, при становището на прокурора Петър Долапчиев, изслуша докладваното от съдия Спас Иванчев наказателно дело № 805 по описа за 2019г.

Производството по реда на чл.346 т.1 и сл. от НПК е образувано по подадена касационна жалба от подсъдимия Ю. П. В. срещу решение № 80/17.06.2019г. по ВНОХД № 410/2018г. на Варненски апелативен съд, н.о., с което е изменена присъда на Шуменски окръжен съд в осъдителната ѝ част.

Ангажирани са касационните основания, свързани с нарушение на материалния закон и с допуснати съществени нарушения на процесуалните правила.

По първото основание се твърди, че в рамките на установените фактически положения въззивният съд е потвърдил направените погрешни фактически и правни изводи от съда от първата инстанция.

Относно действията на св.К., въззивната инстанция била приела, че само той в качеството си на управител на клон „Черно море“-Варна е имал правото да нареди да се източи изцяло или да се преустанови източването на язовира. Съдът бил приел, че не може да се установи по несъмнен начин, че и подсъдимият е давал такова нареждане или че само св.К.сам или с него го е дал. Поради това вината на дееца не била установена по начина, който се изисква от чл.303 от НПК, като решението на въззивната инстанция в обжалваната му част почива на предположения, което е довело до неправилно приложение на материалния закон.

По второто основание се изтъква като обстоятелство това, че деецът е признат за виновен и съответно осъден с първоинстанционната присъда в извършване и на двете форми на изпълнителното деяние по чл.219, ал.3 от НК – че не е положил достатъчно грижи за ръководенето, управлението, стопанисването и запазването на повереното му имущество, както и затова, че не е положил достатъчно грижи за възложената му работа.

Според касатора обаче, въззивната инстанция не се е произнесла с надлежен диспозитив относно първата форма на изпълнителното деяние, а се е задоволила с простото ѝ изключване, без съответно произнасяне с решението си по нея. Според жалбата имало съществено противоречие между диспозитив и мотиви на обвинителния акт, което пречело на подсъдимия да разбере каква е действителната воля на съдебния състав и неговото вътрешно убеждение от една страна, а от друга – да получи справедлива присъда.

Касаторът не приема изтъкнат от въззивната инстанция довод, че е приложен закон за същото наказуемо престъпление, тъй като такъв се прилагал, ако деецът не е осъден за друга форма на изпълнителното деяние и се установи по време на съдебното следствие, че е осъществил именно такава форма, а не такава, за която е бил осъден. Според него въззивната инстанция е била задължена да се произнесе изрично, че деецът не е осъществил първата форма на изпълнителното деяние по чл.219 от НК.

На следващо място се изтъкват съображения, свързани с бланкетния характер на тази норма, като въззивният съд не е посочил в какво се изразяват достатъчното грижи, какви задължения имал деецът във връзка с полагането им, в какво се изразяват те и в кой нормативен акт са регламентирани. Според жалбоподателя, по начина на формулиране на диспозитива на решението можело да се направи извод, че липсва произнасяне по целия предмет на делото, а това съставлявало и липса на мотиви. Липсвали отговори на редица изтъкнати от защитата доводи, посочени в допълнителното изложение към въззивната жалба, а също така и в съдебно заседание, което също съставлявало липса на мотиви и съответно процесуално нарушение. Липсвало обсъждане и на доводите на защитата относно договора за наем, в които се изтъквала липса на знание за неговите клаузи и оттам невъзможност за контрол от страна на подсъдимия за неговото изпълнение. Посочва се, че не били и възлагани такива функции, като се прави позоваване и на предадени три протокола, в които липсвал подобен договор.

Защитата възразява и срещу необсъждането на протокол, съставен от инспектор от ОСБХ- Шумен, д-р Д.Д., от който ставало ясно, че според св.Б. И. нареждане за източване на язовира бил получил от управителя на фирмата, св.К., като в показанията си св.И. също поддържал подобно твърдение.

Иска се оставяне в сила на въззивното решение в частта, с която е отменено наложеното на подсъдимия В. наказание лишаване от право да заема държавна и обществена длъжност и отмяната му в частта, с която е изменена осъдителната присъда на първостепенния съд.

В допълнение към касационната жалба се излагат пространни доводи в същия смисъл.

Прокурорът от ВКС в съдебното заседание пледира, като заявява, че не са налице касационните основания. Оспорва доводите за несъответствие между диспозитива на решението и мотивите, като твърди, че съдът е изложил съображения защо приема, че подсъдимият е действал в качеството на длъжностно лице по смисъла на чл.93, ал.1, б.„б“, пр.1-во от НК, като е изпълнявал ръководна работа, ръководител на хидротехническо звено, както и относно формата на изпълнително деяние – престъпния състав по чл.219, ал.3 от НК. Мотивите на съда според прокурора несъмнено кореспондират на диспозитива на постановеното решение и са напълно разбираеми.

Прокурорът счита, че не отговаря на съдържанието на решението твърдението, че не е получен въззивен отговор на изтъкнатите доводи и възражения, като са били спазени изискванията на чл.339, ал.2 от НПК чрез извършване на цялостна проверка, посочване на доказателствата, които се кредитират и кои не, но същевременно е обсъдил възраженията, посочвайки аргументирано тяхната несъстоятелност. Прокурорът твърди, че законодателят е обвързал поначало изпълнителното деяние, изразяващо се в действие или бездействие, с поведението на подсъдимия, настъпването на престъпния резултат, разпиляването или повредата на имуществото не са част от него, като за отговорността на дееца са от значение какви са последиците от неговото поведение, като те могат да настъпят след завършване на изпълнителното деяние. Поради това прокурорът приема изложените доводи, че подсъдимият е бил освободен от работа, а настъпилите общественоопасни последици са реализирани след това, за несъстоятелни. Според държавния обвинител при извършената правна преценка на установените факти е установено, че са налице всички обективни и субективни признаци на престъпния състав по чл.219, ал.3 от НК и правилно съдът е признал подсъдимия за виновен.

Подс.В. се явява лично, представлява се от защитници.

Първият от тях пледира като поддържа касационната жалба и депозираното допълнение. Поставя акцент на приемането от инстанциите, че е налице безстопанственост като базирано на предположения. Фокусира се на периода на установяване на наличието на малко вода и на предходното освобождаване от работа на дееца, на липсата на точни замервания. Оспорва експертно заключение по делото, твърдейки, че вещото лице определя количествата произволно на база своя опит.

На второ място оспорва сведенията, получени от „Напоителни системи“, като твърди, че без проверка на предходните сведения и произволно въззивните инстанции отхвърлят обстоятелствата, които подкрепят защитната теза, приемайки такива, които обратно- подкрепят обвинителната такава. Изводът за началното количество вода не почивал

на никакви конкретни факти, събрани по реда на НПК, като съдът проявявал двоен стандарт. Също така възприел различна теза от експерта по делото относно естеството на щетата, като последният сочел, че водата в язовира не била дълготраен материален актив. Защитата твърди, че водата се продавала за напоителни нужди, когато има оферта и кандидат, а в случая периодът бил извън напоителния сезон, нямало оферта, за да се превърне водата в стока. Статутът на водата не се променял при влизане и излизане от язовира, все си бил изключителна държавна собственост, като имало и минимум, който трябвало да изтече.

Поддържа тезата, че има осъждане извън предмета на обвинението, като периодът след 13 септември до 20 септември, когато се приема, че е настъпила щетата, не бил инкриминиран.

Изпълнителното деяние, по отношение на което държавното обвинение се основавало на нарушения на четири норми, не можело да бъде осъществено от дееца според защитата. Три от нормите не са били адресирани към дееца, в предходно касационно решение били възприети доводите на защитата за приложение на чл.50, ал.3 от наредба за ползване на повърхностните води. Въззивната инстанция приемала тази теза при оправдаване по друго обвинение на дееца, но за безstopанствеността нямало осъждане, без мотиви, каквито нямало впрочем за нито един от нормативните текстове.

Отново се поддържа тезата, че договорът не е бил наличен в службата на подс.В. и нямало доказателство, което да обвърже наказателната му отговорност с текст от договора.

На поредно място защитата се позовава на показанията на св.Б.И., който на досъдебното производство е поддържал в едни случаи, че управител е подсъдимия, в други-че това е длъжностното лице в клона във Варна, а в съдебното заседание изрично уточнявал с имена, че нарежда управителят на клона в град Варна. Показанията пред съдия по време на досъдебното производство не могли да бъдат приобщени, тъй като не били дадени пред надлежен съд, доколкото са депозираны пред съдия от РС-Нови Пазар при наличието на обвинение по чл.219 от НК и от компетентност на окръжен съд.

След това защитата се позовава на липса на произнасяне по целия предмет на делото и липса на оправдателен диспозитив.

Вторият защитник по делото акцентира на първо място на липсата на осъждане на нарушените нормативни актове във връзка с неполагането на достатъчно грижи, като декларативното потвърждаване на мотивите на съда от първата инстанция нарушава задълженията на съда да изложи свои след осъждане на съвкупния доказателствен материал.

На второ място поставя ударение върху показанията на св.И., на липсата на задължение на подсъдимия да разпорежда източване на

язовира. Иска оправдаване на дееца, алтернативно поддържа теза за допуснати и отстранени съществени процесуални нарушения и иска също така отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане.

Подс.В. поддържа в лична защита становището на защитата си.

При последната си дума подс.В. моли да бъде признат за невиновен.

Върховният касационен съд, I-во наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите на чл.347 ал.1 от НПК, установи следното:

С присъда № 4/12.02.2018г. по НОХД № 257/17г. на Шуменски окръжен съд подсъдимият В. е бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл.219, ал.3, вр.ал.1, вр.чл.26, ал.1 от НК, като му е наложено наказание от 2 години лишаване от свобода, с приложение на чл.66, ал.1 от НК за срок от три години. Деецът е лишен от право да заема държавна и обществена длъжност също за две години.

По повдигнатите и поддържани обвинения за извършени престъпления по чл.239, ал.1 от НК и по чл.283 от НК подс.В.е бил признат за невиновен и съответно е бил оправдан.

Присъдата е атакувана пред въззивната инстанция, която я е разгледала за трети път, по протест на прокурор от първоинстанционната прокуратура и жалба на подсъдимия.

С решение № 80/17.06.2019г. по ВНОХД № 410/2018г. на Великотърновски апелативен съд, н.о., е изменена присъдата на Шуменски окръжен съд в осъдителната ѝ част. В останалата част е потвърдена.

Въззивното производство е трето по ред, предшествано от отменително решение на ВКС № 228/06.11.2018г. по к.д.№ 852/2018г. на ВКС, второ наказателно отделение, което е акцентирало на оспореното длъжностно качество на подсъдимия, включително и във връзка с обвинение, което вече не е предмет на разглеждане в настоящето касационно производство поради оправдаване на дееца и липса на съответен протест.

Касационният състав прие, че следва да обсъди и отговори на възраженията поотделно и в тяхната поредност, изложена от касатора:

1.1 На първо място настоящият състав разгледа и отчете възражението относно това, че произнасянето на въззивната инстанция не е по целия предмет на делото. Твърди се наличие в диспозитива на съдебното решение на приемане на обстоятелство, че подсъдимият не е положил достатъчно грижи за възложената му работа. Това действително е така, с изменителната част на решението. Посочва се също така, че в мотивационната част на л.25 от решението изрично било отразено, че подсъдимият не следва да носи отговорност за неполагане на достатъчно

грижи за ръководенето, управлението, стопанисването и запазване на повереното имущество. Основното възражение е липсата на постановен диспозитив за оправдаване на В..

Въззивната инстанция е приела, че подсъдимият В. е имал качеството на длъжностно лице по смисъла на чл.93, т.1-ва, б.„б“, пр.1-во, тоест е изпълнявал ръководна работа, но не и такава, свързана с пазене и управление на чуждо имущество. Приела също така, че не се налага изменение на присъдата с оглед обстоятелството, че подсъдимият винаги се явява длъжностно лице и е достатъчно диференцирането в мотивите дали деецът е изпълнявал ръководни функции или само такива, свързани с пазене и управлението на чуждото имущество.

Въззивната инстанция изрично е подчертала, че подс.В. не е положил достатъчно грижи за възложената му работа, а не и за ръководенето, управлението, стопанисването и запазването на повереното му имущество. Предвид на това съдът е пристъпил към приложение на закон за същото наказуемо престъпление, доколкото се „касае за различни и отделни форми на самото изпълнително деяние, предвидени изрично в специалната норма...“

Касационната инстанция намира това възражение за неоснователно, то противоречи и на правния интерес на осъденото лице. Изменителното съдебно решение не изисква наличието на специален оправдателен диспозитив, доколкото има проста трансформация и стесняване на обема на обвинението. Дори и да се приеме, че е задължително изрично оправдаване на дееца относно тази част на обвинението, която се изоставя от въззивната инстанция, може с увереност да се твърди, че това не е съществено нарушение, което ограничава правото на защита. Напротив, поради стесняването на правната и фактическа рамка на обвинението, подсъдимият има нужда от значително по-малко усилия да се защити. Възражението на защита в крайна сметка и по същество цели като резултат възстановяване на предишния пълен обем на обвинението, който резултат се явява напълно неприемлив и недопустим поради липсата на съответен протест.

1.2 В тази връзка е необходимо да се отбележи, че касационният състав не споделя изцяло съображенията на въззивната инстанция.

Не будят съмнение и по същество са неоспорими изводите за упражняването на трудовите задължения от подсъдимия, за ръководенето от него на няколко десетки работници и служители, което обстоятелство само по себе си установява по несъмнен начин верността на позоваването на ТР 73/74г. на ОШНК, ВС. Впрочем, подсъдимият е изпълнявал както ръководна работа, така също и свързана с пазене на обществено имущество, както е посочено в решението, раздел II, т.2-ра и 3-та. Предложеното разбиране от въззивната инстанция е различно, което не се

отразява на правилността на крайното решение, но в действителност няма никакво съмнение, че иманентно ръководната функция съдържа в себе си при упражняването ѝ целта за запазване на имуществото. Ръководителят може и лично да не осъществява трудова функция, при която да има непосредствен досег с имуществените блага, които са в патримониума на ръководеното от него предприятие, но отдаването на задължителни съобразно йерархията указания, разпореждания и други административни актове от подобно естество задължително включват в себе си грижата за опазването на имуществото от разпиляване. Обичаят и практиката са довели до формирането на грижата на добрия стопанин като правно понятие, закрепено например в нормата на чл.63, ал.2 от ЗЗД. Подобно разбиране не е в противоречие с ТР № 73/74г., тъй като няма съмнение, че едно съдържание може да бъде многопластово и многоаспектно в зависимост от упражняваните служебни или трудови функции, и техния вид. В конкретния случай е съвсем ясно, че основно подсъдимият е можел да се разпорежи със запазването на предмета на престъплението – водата за напояване, а също така да се разпорежи с нея по такъв начин, че да я разпилее, както и в действителност се е случило. Тук ясно намира приложение принципа на *per argumentum a fortiori* и конкретната му форма *maiori minus* (т.е. комуто е разрешено по-голямото - ръководната функция, нему е разрешено и по-малкото - опазването на имуществото). Обратното разрешение доказва верността на съждението- няма съмнение, че този, комуто е поверено само пазенето на чуждото имущество (т.е. по-малкото), не може да изпълнява ръководни функции по отношение това опазване. Така или иначе възприетото от въззивната инстанция правно положение не може да бъде коригирано предвид съответната липса на протест.

2.1 Следващото възражение визира надхвърляне на параметрите на виновност, доколкото държавното обвинение и съдилищата са възприели заемане на длъжността от подс.В. до 13.09.2013г., а настъпването на щетата се определяло към 20.09.2013г. Акцент се поставя на обстоятелството, че настъпването на вредата е елемент от състава на престъплението, като се изисква формулиране на обвинението, съдържащо описание на всички елементи от състава на престъплението.

Касационният състав намира отново, че не е допуснато съществено нарушение на процесуалните правила. Ясно се посочва, че защитата не възражава срещу правният извод, че законът допуска настъпването на значителните щети, независимо от какъв род са, и след конкретното вменено на дееца съставомерно действие или бездействие. В случая на дееца още в обстоятелствената част на обвинителния акт е посочено кога е установен размера на щетата, както и че това е в резултат на неговите действия - отправеното разпореждане към св.Б. И.. От изложеното в тази част на акта се очертава фактическото положение – за първи път по време

на изпълнение на трудовите задължения на св.И. му се е наложило да източва напълно язовира и това е продължило без спиране, докато нивото на водата не е достигнало 20-30 см. На 23.09.2013г. се е стигнало само до констатиране на крайното състояние както на язовира, така и на вече възникналата щета, но за подсъдимия фактическите рамки на обвинението ясно са очертани, добросъвестно държавното обвинение е изключило от обема на вредата всички установени по експертен път допълнително установени източвания на язовира. Възприетите свидетелски показания изключват външна намеса в разпиляването на имуществото, настъпилата вреда е такава единствено и само в резултат на издаденото от подс.В.разпореждане. Това обвинение като фактическо обстоятелство му е предявено и подсъдимият е бил в състояние да се защитава по време на цялото наказателно производство. Не отговаря на действителното положение твърдението, че деецът е осъден за щети от безстопанственост, настъпили към 20.09.2013г., според обвинението щетата е настъпила в резултат на отдаденото от него административно разпореждане към подчинения в йерархическо отношение работник, св.И., в момент, когато длъжността на ръководител на ХТР“Шумен“ е заета именно от В.. Щетата е настъпвала в резултат на това разпореждане през целия период до крайната констатация и е без всякакво правно значение, че подсъдимия е напуснал заеманата длъжност преди констатацията. В. е запознат с цялостните параметри на обвинението и е имал възможност за защита за периода от 13.09.2013г. до 20.09.2013г., което е и сторил. Защитната теза обаче не е възприета с основание, тъй като , както се посочи вече, липсва каквато и да е външна намеса в източването на язовира освен собственото му разпореждане и изпълнението му от св.И.

Оплакването за неизпълнение на задължителни указания от предходна касационна инстанция, т.ІІІ, от допълнението към касационната инстанция по същество повтаря защитната теза, свързана с освобождаването на дееца от заеманата длъжност преди 20.09.2013г. Издаденото разпореждане е такова от овластено лице, по време на изпълнение на своята функция като ръководител на работника И. и е имало своето действие във времето, без никаква връзка с освобождаването на подсъдимия от заеманата длъжност. Веднъж изпълнено, неговото разпореждане е дало начало на причинно-следствения процес, довел до пълното източване на водните запаси на язовира. Без значение е дали подсъдимият е имал възможност или не след 13.09.2013г. да издаде разпореждане за преустановяване на източването на водните запаси (очевидно не е имал, след като е освободен от заеманата длъжност, но от това не следва, че твърдението на защитата за предубеденост на съда поради чрез игнориране на относими доказателствени материали е вярно и има процесуална стойност), достатъчно за съставомерността на деянието е това, че единствено и само разпореждането на дееца е довело до

разпиляването на имуществото, а когато е издадено, то е имало своята задължителна сила за работника И. и не му е вменявало извършването на очевидно престъпление.

2.2 Във връзка с това възражение касационният състав обсъди и едно последващо такова, което визира недопустимо приобщаване на показания (на св.И.), депозирани пред първоинстанционен съдия по време на досъдебното производство. От защитата се твърди, че това не е съответен съд, тъй като обвинението по чл.219 от НК следва да се разглежда само от окръжен съд като първа инстанция, а съответен съд по време на досъдебното производство е именно той.

Възражението не е основателно и следва да се отхвърли. Разпитът е проведен по искане на разследващ орган в момент, когато наказателното производство се е провеждало като разследване срещу виновното лице за престъпление по чл.238, ал.1, б.„а“ от НК. Това деяние не е било подсъдно на окръжен съд и следователно проведеният разпит пред съответен съдия от районен съд (по смисъла на чл.35, ал.1 от НПК) е процесуално годен и приобщаването му по реда на чл.281 от НПК не е в нарушение на процесуалните правила.

Показанията на този свидетел по време на досъдебното производство и пред съответния първоинстанционен съдия са недвусмислени и позоваването на съдилищата е в пълно съответствие с процесуалните им правомощия и изискванията на обсъждане на всички доказателства, както поотделно, така и в тяхната съвкупност. Даването на вяра на тези показания е в съответствие с изложените логични доводи и не съставлява превратна интерпретация на доказателствения материал, като законосъобразно са поставени в основата на установената фактическа обстановка.

Оспорването на процесната роля на подсъдимия чрез йерархичното място, положение и поведение на св.В.К. (негов пряк ръководител с оглед заеманите от тях длъжности) се оценява от касационния състав като несъстоятелно. Отговорността на подс.В. за неговите собствени действия не може да бъде изключена от действието или бездействието на други лица, пък били те и негови преки ръководители, тя може да бъде споделена, да бъде под формата на съизвършителство, доколкото обвинението е за умишлено престъпление, или пък като независимо съпричинителство, ако деецът бе обвинен за деяние, извършено по непредпазливост. В случая хипотезата на обвинението изобщо не предполага подобен казус при липсата на друг подсъдим, но е необходимо да се знае, че отговорността на подс.В. всякога се е основавала на личното му поведение, знанието, действията или бездействията и на други длъжностни лица не могат да бъдат противопоставени на обвинителната теза.

Вярно е също така че подс.В. има изяснен мотив да разпорежи източването на водата от язовира, който е във връзка с обвинението, за което е оправдан. Това обстоятелство не е извинително, нито пък поведението, укоримо или не, на св.В.К.. Впрочем, позоваването на задължителни указания на предходната касационна инстанция е изявление извън контекста на цитираните мотиви, стр.5-та от решение № 228/06.11.2018г. по н.д.№ 857/2018г. на ВКС,II-ро н.о., последен абзац.

А въпросът за действителния автор на разпореждането/нареждането за източването на водата от язовира е решен с разпита на св.Б. И., депозиран по време на досъдебното производство, за което се изложиха горните съображения. Пространните възражения относно качеството на този разпит и процесуалната му стойност, сравнено с показанията с участието на подсъдим и защитник по време на съдебното заседание не държат сметка за изминалия период от време и за това, кога възприятията на свидетеля са по-близо до събитията. От това обстоятелства се извлича и пряката зависимост между достоверността на едни показания и отдалечеността на разпита от времето на възпроизвежданите събития. По тази причина възприемането на показанията от досъдебното производство на св.И. и определянето им като доказателствена основа за установяване виновността на дееца не е неправилно, а в съответствие със закона и логически, и житейски издържано. Извършеният анализ от въззивната инстанция на показанията на св.И. и даването на вяра на тези, депозирани пред съдия от първоинстанционния съд не съдържа в себе си елементи на превратно или изопачено обсъждане. Касаторът възразява основно срещу обосноваването на доказателствения анализ, но липсата на обосноваване или недостатъчна обосноваване не е касационно основание, освен ако не поражда и не води до материализиране на някое от предвидените касационни основания. В случая такава колизия между анализ и процесуалните права на подсъдимия не е налице. Напротив, налице е твърде прецизен анализ и съпоставяне на оспорваните показания с показанията на св.А. и св.П.- стр.16 от мотивите на въззивната инстанция и съдът е направил единствено възможните изводи, поради което оспорването е очевидно неоснователно.

3.1 Касаторът изразява недоволството си и относно приложението на нарушени норми от законови и подзаконови нормативни актове, като заявява, че подсъдимият не е адресат на тези норми и че въззивната инстанция, приемайки в мотивите си това обстоятелство, в диспозитива на решението си не е оправдала дееца, като е допуснала противоречие между мотиви и диспозитив на решението – тоест отново с позоваване на допуснато съществено процесуално нарушение.

Касационната инстанция вече обсъди процесуалното положение на подсъдимия в същата ситуация – т.1 от настоящето изложение. Не са

увредени правата и интересите на дееца, конкретно на правото му на защита. Вярно е, че въззивната инстанция е обсъдила нарушените законови и подзаконови нормативни актове в контекста на обвинение, за което деецът е оправдан- л.6,7 от мотивите. Обема на обвинението не е увеличен (като несъмнено въззивната инстанция е изоставила обвинителното разбиране за наличието на нарушени нормативни актове), напротив, и това е достатъчното основание за касационният състав да приеме, че правото на защита на подсъдимия не е нарушено. Също така е вярно, че фактическото обосноваване на състава на престъплението и по обвинителния акт, и в съдебните актове – по чл.219, ал.3 от НК, съответства на установената съдебна практика (ППВС № 7/23.12.1976г. по н.д.№ 10/76г. на ВС, изм. с ППВС № 6/29.11.1984г. и ППВС № 7/06.08.1987г., раздел I, т.2.ра) , доколкото характера на неговото задължение произтича от самото естество на заеманата длъжност – така Р № 107/16.03.1979 по н.д.№ 78/79г. на II-ро н.о. на ВС. Водата в язовира се ползва единствено и само за напояване, друга дейност може да се извършва само ако не влиза в противоречие с основната (такива случаи, несъмнени спешни, са предвидени в нормата на чл.142 от Закон за водите – „При изпускане на води от хидротехнически съоръжения по време на преминаване на високи вълни, при аварийни условия или при извършване на ремонтни работи собственикът или ползвателят на същите уведомява предварително съответните общински администрации, басейнови дирекции и органите на Министерството на вътрешните работи, а за трансграничните реки - и граничната полиция.“), като задължението на подс.В. и като ръководен служител, е именно да осигурява ползването на събираната вода по предназначение и то с изключителен приоритет- всъщност едно напълно несложно и неизискващо особени умения задължение. При изпълнението на това задължение наемните отношения с „А. и.“ не са в никакъв случай релевантни, каквото позоваване има в т.2 от допълнението. При издаването на цитираното разпореждане към св.Б. И. е без всякакво значение отношението на държавното дружество с наемателя, който и да е той, на водните площи.

3.2 Оплакването на касатора в допълнението към касационната молба в тази част е за необсъждане на доказателствените материали , с които защитата е мотивирала доводите си, но то не може да бъде споделено и прието за основателно. Обсъждат се доказателствата, които имат отношение към конкретното обвинение, а то е редуцирано, сравнимо с обвинителния акт, само на такова по чл.219, ал.3 от НК. Обсъждат се също така доказателствата, които не са еднотипни и не се повтарят, тоест се търси съдържателния анализ, а не само повтаряемост за недотам значима процесуална продукция. В това отношение касационният състав не намери основания за укор към предходната съдебна инстанция. Както

вече се посочи, познаването или не на един наемен договор не лишава и не възпрепятства подсъдимия от изпълнение на задълженията му, за които получава и съответното трудово възнаграждение, при това с години.

Съвсем очевидно е от възприетите по делото доказателства, че подсъдимият на първо място не е следвало да разпорежда на св.И. да започне източване на водното съдържание на язовира, доколкото и извън технологичните и санитарно-хигиенни изисквания, тя може да се използва само за напояване, а такова не е извършвано. След това, пак така очевидно, и на второ място, подсъдимият, извършвайки едно неправомерно действие, е следвало да поправи поведението си и да разпреди на св.И. да спре с разпиляването на имуществото- тоест на водата за напояване. Той е сторил първото и не е сторил второто, което ангажира неговата наказателна отговорност по един категоричен начин.

4.1 Поредното възражение визира използване на предположение относно предмета на престъплението по чл.219, ал.3 от НК. Касационният състав възприема изложените доводи от въззивния състав, чието решение се атакува с касационната жалба. Обсъждането на заключението на експерта К.- л.30 до л.35 от т.5-ти на досъдебното производство не е повърхностно, съдът се е позовал и на свидетелските показания в тази връзка. Смисълът на заключението е, че дори и при възприемане на отчетите –т.3-та,л.32 от цитираното заключение, към 10.09.2013г. с реален обем 499 000 м³ (при което са извадени обемите, заети от наносите в мъртвия обем – от проектни 200 х. м³ $\frac{3}{4}$ са били запълнени) е било възможно да се достигне констатираното ниво към 20.09.2013г. Съдът обаче е изложил собствени доводи в тази връзка (приемайки напълно основателно за недостоверни данните от отчета към 10.09.2013г.), позовавайки се на показанията на св.А. С., както и на основният свидетел, Б. И., като настоящият съдебен състав се съгласява с изложените съображения напълно.

Възраженията за липсата на измервания следва да се отхвърлят като неоснователни, тъй като експертът е използвал специални знания за изчисляване на обемите, съобразявайки се и с проектните стойности на обема на язовир „Нови Пазар“¹. Защитата, неоспорвайки използваните формули в т.4-та от заключението, елементаризира възраженията си до липсата на измервания, каквито не са извършвани наистина, но това е така, защото не са били необходими.

4.2 Възражението за предубеденост на съдебния състав,чийто акт се атакува, следва да се отхвърли като голословно и напълно неоснователно. Съдът не си е служил с предположение при възприемане на наличното количество вода в язовира в началния период. Това е така, защото по делото са налични конкретни доказателства за състоянието на водния запас

в началото на периода и към момента на издаването на разпореждането за изпускането на водата за напояване, отправено към св.И.. Съдът от въззивната инстанция напълно добросъвестно е отчел изпускането след сигнал на кмета, св.Р. П., и това след предписанието на св.К. (и двете обстоятелства предполагащи приложението на чл.142 от ЗВ), а свидетелските показания за състоянието на водните запаси напълно потвърждават данните от приетите за база десетдневни сведения за периода 31.07.2013г. до 30.08.2013г. или поне към 20.08.2013г., когато било издадено предписанието от св.К. за контролирано изпускане при дебит от 6-7 литра в секунда (а след 19.08.2013г. съобразно установените факти, след „изкарването на рибата първия ден“ – по показания на св.И., е започнало изпускане на водите от този свидетел). Няма никакво съмнение, че при издаването на цитираното предписание нивото на водните запаси е съответствало на необходимостта от балансиране на водния приток с контролирания отток. Разбира се, разпореждането на подс.В.съществено е променило този баланс, което води и до реализиране на неговата отговорност. Това обстоятелство не подлежи на опровергаване поради липсата на достоверен отчет за дата 10.09.2013г. или за която и да е друга дата. В този смисъл твърдението за предубеденост на въззивният състав не може да намери опора в доказателствения материал и мотивната част на решението. Колкото и касаторът да се позовава на избирателност при обсъждане на доказателствата по делото (мотивирайки твърдението си за предубеденост на състава), обективното и фактическо състояние на водните запаси и тяхното неправомерно разходване/разпиляване изключва подобна теза (т.е. тя не е в състояние да опровергае личната безпристрастност на съдебния състав, която се предполага до доказване на противното – решение от 1.10.82г. по делото Piersac, решение 26.10.1984г. по делото De Cubber, решение от 26.02.1993г. по делото Padovani и др. на ЕСПЧОС.).

5. Касаторът твърди, че е налице ново игнориране на доказателствата по делото при приемането от решаващия съд на наличието на щета за „Н. с.“ ЕАД от изтеклата вода. Конкретно се посочва заключение на експерта по назначена в съдебно заседание допълнителна комплексна съдебнотехническа и инженерна експертиза от първостепенния съд, изготвена на 15.12.2017г. и приета в с.з. от 11.01.2018г.

Касационният състав не намери липсата на такова обсъждане да е опорочила непоправимо съдебното производство, доколкото въпросът е правен и отговорът е на разположение на страните по силата на закона. Експертът изрично е посочил, че съобразно чл.11 от Закона за водите конкретният предмет на престъплението представлява публична държавна собственост. В този смисъл тази собственост наистина не може да бъде

част от активите на едно търговско дружество, но няма спор по делото, че му е предоставена за управление. При управлението на тази публична държавна собственост, поради своята същност като резултат на естествен приток и отток тя може да носи приходи при продажбата за напояване – чл.2, ал.3 от Закона за държавната собственост. При формирането на тези приходи действията на подс.В. са от съществено значение и разпиляването на водата по негово разпореждане закономерно води до невъзможност първите да се реализират (без значение дали има купувачи или не към момента). Това съответно съставлява щета за търговското дружество, което обстоятелство е безспорно.

Възраженията на касатора във връзка със стойността на водния ресурс са в противоречие с елементарната логика – една стока в магазина може да не се продава за продължителен период, но това не я лишава от нейното качество на предмет за стоково-парична размяна, само стойността може да бъде различна (намалена или напротив, увеличена в зависимост от редица фактори). Водният ресурс обаче има значителна стойност не само в парично изражение, а и от гледна точка на обществен интерес, към който се отнася. Особено в период на климатични промени, свързани със засушавания, стойността на предмета на престъплението е много по-значима и извън измеренията на паричната равностойност, на плоскостта на посочения обществен интерес. Обстоятелството, че за момента липсва пазарен интерес, съвсем не означава – в противовес на изтъкнатите касационни доводи от касатора, че водния ресурс няма стойност и че може да бъде безотговорно разпиляван.

В заключение касационната инстанция намери, че изтъкваните от касатора процесуални нарушения не са допуснати или нямат съществен характер - такъв, че да повлияе на изводите за виновността на дееца и за правилното приложение на материалния закон. Последният е правилно приложен и наказателната отговорност на дееца е законосъобразно ангажирана за деяние по чл.219, ал.3 от НК, осъществено от него както от обективна, така и от субективна страна.

Наложено е наказание е снизходително по своя размер, при определянето му са съобразени всички съществуващи смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, както и изминалия дълъг период от време до приключване на наказателното производство, като последният закономерно е довел до налагане на наказание на минимума, независимо от грубото неизпълнение на задълженията на дееца като ръководител на ХТР“Шумен“ към „Н. с.“ ЕАД, клон Черно море. Предвид на последното обстоятелство обаче касационната инстанция не намери основание за по-нататъшно снизхождание, поради което присъдата в съответната и част и решението в изменителната му част следва да бъдат потвърдени.

С оглед на това и на основание чл.354 ал.1 т.1-ва от НПК,
Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 80/17.06.2019г. по ВНОХД №
410/2018г. на Варненски апелативен съд, н.о.,
Решението не подлежи на обжалване.

Председател:

Членове:

1.

2.